

Säkerhet för förtroendevalda

Heby kommun

14 augusti 2018

Som förtroendevald är du en offentlig person och kan utsättas för indirekta och eller direkta hot. De kan vara föranledda av förestående beslut eller redan fattade beslut där medierapportering har skett i en viss fråga som föranleder personer att rikta sin besvikelse och ilska mot dig som delaktig i beslutet.

Den här skriften syftar till att ge dig och partiet konkreta råd om förebyggande insatser och handlingsberedskap om du utsätts för eller riskerar att utsättas för hot.

Förtroendevalda rekommenderas att ta del av Säkerhetspolisens (SÄPO) handbok Personlig säkerhet (2018). Den ger omfattande råd avseende förebyggande åtgärder i hemmet, på arbetsplatsen, vid resor, för anhöriga och för den personliga integriteten. I handboken finns även råd för hur man kan hantera olika typer av hot. Där finns även bland annat checklistor för akuta åtgärder vid hot och våldssituationer, bombhot, terrorattentat och misstänkta försändelser. Säkerhetspolisens handbok ger en mer fullständig vägledning för dig som förtroendevald. Handboken finns publicerad i på <http://www.sakarehetspolisen.se> under fliken publikationer. Utöver Säkerhetspolisens handbok finns det i den här skriften ett urval av allmänna råd som partiet och de förtroendevalda rekommendera att följa.

Register

Förebyggande insatser	4
Råd om vad som kan göras i bostaden	5
Råd kring transporter	6
Posthantering	6
Kommunikation	7
Säkrare telefonvanor	7
Om du blir utsatt för allvarliga hot, våld eller allvarliga trakasserier	8
Polisanmälan	8
Personsäkerhetsåtgärder	8
Partiets åtgärder	9
Egna åtgärder	9
Stöd i rättsprocessen	10
Akuta situationer	10
Viktiga telefonnummer	11

Förebyggande insatser

De politiska partierna bör skapa interna rutiner för att hantera in-träffade händelser. Rutinerna bör vara av både förebyggande och upp-följande karaktär. Riksinventering bör göras av de förtroendevalda inom partiet för presumtiva situationer, både vad avser särskilt känsliga frågor och vad gäller särskilt utsatta uppdrag, där hot och våld kan uppstå mot de förtroendevalda eller mot deras anhöriga.

I en samverkan mellan partiet, kommunen och den förtroendevalda be-döms om det är aktuellt med förebyggande åtgärder. Partiet bör även ha uppsikt över vad som skrivs i sociala medier om politiken och de för-troendevalda. Genom att själv som förtroendevald inventera din arbets-situation och vara uppmärksam på vilka politiska frågor som är aktuella kan du förebygga händelser.

Nedanstående punkter är en handledning i det förebyggande arbetet.

Tänk igenom din aktuella arbetssituation och fundera över på vilket sätt ditt offentliga uppdrag kan medföra hot och risker.

Vid besök, sätt dig närmast dörren, se till att det inte finns några tillhyggen tillgängliga och att du har möjlighet att begära hjälp om något skulle in-träffa. Om du vet att det är ett känsligt möte, be något att vara med.

Undvik att skapa vardagliga rutiner genom att till exempel variera restider liksom resvägar och butik du handlar i, i den mån det är möjligt.

I den mån det går att planera, ta bara diskussion med en orolig/irriterad person när det finns flera personer i närheten och helst när alla är för-beredda och överens om hur konflikten bör hanteras.

Råd om vad som kan göras i bostaden:

En stor del av din tid tillbringas i bostaden. Det är därför angeläget att vara uppmärksam över vilka insatser som kan vara förebyggande även i bostaden.

Gör sikten fri runt bostaden, klipp ner höga buskage.

En upplyst yttermiljö, till exempel med rörelsedetektorer, bidrar till att öka din säkerhet. Titta hur det ser ut kring din bostad.

Finns det något som kan underlätta för en hotaktör att komma in? Kan du lätt ta dig därifrån om du behöver?

Se över så att du har ett bra skalskydd med godkända lås och ändamålsenliga dörrar och fönster.

Sätt upp brandvarnare och ha redskap lättillgängliga mot brand, till exempel brandfilt och brandsläckare.

Var uppmärksam på okända besökare och fordon eller andra avvikande förändringar i närmiljön.

Installera tittöga i ytterdörren om du inte annars har möjlighet att se vem som knackar på.

Göm inte nycklar åt dig själv eller någon annan. De kan hittas av fel person och det finns risk att någon ser dig gömma dem.

Lämna aldrig ifrån dig nycklarna till någon du inte litar på.

Byt låscylindrar om du inte är helt säker på var du har alla nycklar till bostaden, eller om det finns risk att någon gjort en kopia.

Förbered dig mentalt och ha alltid en plan för hur du ska agera i en akut hotsituation. Tänk igenom vart du kan ta vägen och hur du snabbt kan komma undan och larma Polisen.

Kontakta i första hand partiets säkerhetsansvarige i ett tidigt stadium för att diskutera ett eventuellt hot innan situationen eskalerar. Om du varit utsatt för ett brott, rekommenderas du att alltid kontakta Polisen. Partiet gör tillsammans med den utsatte en bedömning av situationen och planerar eventuella åtgärder utifrån Polisens rekommendationer tillsammans med kommunen och Polisen.

Råd kring transporter

Undvik att parkera på ensliga platser eller att färdas på enslig gång-, cykel- eller bilväg om du tror att du av någon anledning kan bli hotad.

Skaffa billarm och parkera på säkra och övervakade platser.

Variera var du parkerar bilen.

Informera anhöriga och någon på arbetsplatsen vart du ska. Resväg, tider och färd sätt.

Tänk på vilka fordon du kör eller åker med i. Om du syns i en bil är det lätt att ta reda på vem ägaren är med hjälp av registreringsnumret, och på så vis nå dig.

Posthantering

Använd utvändigt monterad brevlåda istället för brevinkast i lägenhet. Om du bor i villa ha en låsbar brevlåda.

Post som levereras till din bostad kan utgöra ett hot. Kontrollera alltid din post och informera även familjen att vara uppmärksam på det som kommer i brevlådan. Var därför särskilt uppmärksam på försändelser som avviker från det normala. Rör inte försändelser eller föremål du inte känner igen. Be bud som levererar brev/paket att visa legitimation. Var misstänksam om du i din post upptäcker att: formen är sned, bucklig eller på annat sätt märkligt oregelbunden, har olje- eller fettfläckar/annan missfärgning, brevet eller paketet är överfrankerat, avger ljud eller har otydlig avsändare men tydlig mottagare eller om försändelsen levereras på ett onaturligt sätt. Undvik i så fall att röra eller vara nära försändelsen och öppna den inte. Ring 112 – begär polis.

Kommunikation

Om du använder sociala medier rekommenderas du att enbart berätta vad du har gjort och inte vad du ska göra. Berätta aldrig om en vän eller partikollega, checka inte in (stäng av plats-tjänster), välj vem som ser vad, skilj på privat och offentligt, använd sunt förnuft och tänk lite kritiskt kring vad du delar med dig av. Vid oönskade kontakter eller onormalt intresse – värdera inte alvaret själv utan för en dialog med partiets säkerhetsansvarige. Använd inte din privata e-postadress som kontaktlänk med medborgarna.

Ha uppsikt över datorer, mobiltelefoner, surfplattor och annan teknisk utrustning. Förvara dem alltid säkert och använd skärmlås.

Säkrare telefonvanor

Skaffa hemligt nummer om du har fast telefon hemma.

Använd gärna en mobiltelefon som kan spela in samtal, och ta för vana att starta inspelningen när du svarar i telefonen.

Se till att mobiltelefonens batteri alltid är laddat.

De flesta mobiltelefoner har nödnummer 112 inprogrammerat som går att ringa utan att låsa upp knapplåset. Kontrollera hur din mobiltelefon fungerar.

Stäng av funktioner som GPS och positionstjänster i din mobiltelefon.

Bär mobiltelefonen så att den är lätt att ta fram i en pressad situation.

Använd telefonlås på mobiltelefonen. Lämna inte den eller annan teknisk utrustning utan uppsikt.

Om du blir utsatt för hot, våld eller allvarliga trakasserier

Polisanmälan

Våld, hot och allvarliga trakasserier ska alltid polisanmälas. Vid pågående brott ring Polisen på 112, annars ring 114 14. Vid akut situation var beredd att tala om vem du är, var du befinner dig och vad som hänt. Vid behov – tryck på överfallslarmet om sådant finns.

Vid fysisk skada – uppsök alltid akutmottagning för omhändertagande och dokumentation.

En rädsla för att bli utsatt för repressalier kan vara en orsak till att personen själv inte vill göra anmälan. Av det skälet kan partiet eller kommunen stå som anmälare. Den drabbade bör dock vara medveten om att den hotande personen (förövaren) i allmänhet inte har några svårigheter att förstå vem som ytterst ligger bakom att han/hon har blivit polisanmäld.

Förtroendevalda har rätt att begära att polisanmälan blir åtkomstskyddad. Detta innebär att endast de tjänstemän hos Polisen som är berörda och arbetar med ärendet kan ta del av innehållet.

Det är viktigt att påtala att man utsatts i sin funktion som förtroendevald. Polisen ansvarar då efter polisanmälan för att göra en riskanalys.

Personsäkerhetsåtgärder

Polisen gör efter polisanmälan som avser förtroendevald en riskanalys och rekommenderar, om det behövs, åtgärder för att höja personsäkerheten. Om hotbilden bedöms hög kan förtroendevalda som hotas komma att omfattas av Polisens personsäkerhetsarbete och få möjlighet till mer långtgående skyddsåtgärder.

Hot, våld och allvarliga trakasserier ska även rapporteras till kommunchef/beredskapssamordnare, då dessa ska känna till att en polisanmälan har upprättats.

Kontakta partiets säkerhetsansvariga för att de ska kunna utföra sina åtgärder. Skyddsåtgärder är inte generella utan avgörs utifrån de specifika förutsättningarna i det enskilda fallet. De bör grunda sig på Polisens riskanalys och en samverkan bör ske mellan partiet, Polisen och kommunen för att klargöra rollerna. Av det skälet finns heller inga generella råd kring skyddsåtgärder i detta dokument.

Informera närmaste kollegorna på arbetet och din chef om situationen för att öka förståelsen och skärpa uppmärksamheten. Även grannar och personal vid skola/förskola kan behöva informeras. Bedöm hur mycket de måste känna till, och ta hjälp av din kontakt hos Polisen om du är osäker.

Diskutera aldrig frågor som rör det egna skyddet offentlig eller i media.

Partiets åtgärder

Partiet gör tillsammans med den utsatte en bedömning av situationen och planerar eventuella åtgärder utifrån Polisens rekommendationer tillsammans med kommunen och Polisen. Rådgör med kommunchef/beredskapssamordnare om behovet av eventuella åtgärder i kommunens lokaler.

I samband med att förtroendevalda utsätts för hot allvarliga trakasserier eller våld kan det finnas behov av krishantering, till exempel samtal med psykolog eller liknande, för den enskilda. Partiet bör då förmedla lämpliga kontakter och erbjuda professionell hjälp till den som utsatts.

I anslutning till en händelse informeras berörda i partiet på ett lämpligt sätt.

Ansvarar för kontakt med media kring den uppkomna händelsen.

Tänk på att aldrig diskutera frågor som rör skyddet offentligt.

Partierna bör ha en organisation för bedömning av hur händelsen påverkar frågan som utgör grunden för hotet eller den förtroendevaldas uppdrag som utgör bakgrunden till hotet och hur det ska hanteras.

Egna åtgärder

Spara all information och dokumentation om hot och våld eller trakasserier som du utsätts för brevlades, via mobiltelefon eller annan plattform som kan användas bevismaterial, även om du skrivit ut informationen på papper.

Ta en skärmdump på det upplevda hotet i det fall att någon återkallar ett mail eller på något sätt raderar meddelandet. Spara länken till bloggen/hemsidan. Notera datum och klockslag när du mottog/upptäckte meddelandet.

Kontakta snarast partiets säkerhetsansvarige för samråd och stöd avseende bedömning av eventuellt hot, behov av lämpliga akuta skyddsåtgärder med mera. Mer långsiktiga skyddsåtgärder ska planeras i samråd med Polisen.

Följ de råd som du får av partiets säkerhetsansvarige eller Polisen. Kom ihåg att den enskilde alltid har det primära ansvaret för sin säkerhet. Genom att öka säkerhetsmedvetandet kan risken för att utsättas för brott minska.

Stöd i rättsprocessen

Den som drabbas av hot, våld eller allvarliga trakasserier har i de allra flesta fall rätt att ta med en stödperson vid besök hos Polisen. Den drabbade bestämmer själv vem som ska vara stödperson. Det kan exempelvis vara en vän, en partikollega eller någon från en brottsofferjour. Den som drabbas kan även få ett målsägarbiträde, ett så kallat juridiskt biträde. Om det beviljas är det kostnadsfritt. Målsägarbiträdet ger stöd genom hela den juridiska processen. Eventuellt önskemål om målsägarbiträde ska framföras till polis eller åklagare.

Akuta situationer

Larma vid behov andra personer på lämpligt sätt (överfallslarm, telefon eller rop).

Genom att bemöta aggressioner på ett sansat sätt minskas risken för våld och hot. Försök behålla lugnet och bemöt personen med respekt. Tala om att polisanmälan kommer att göras om den aggressive fortsätter med sitt hotfulla beteende.

Viktiga telefonnummer

Akut behov av hjälp (Polis, ambulans och räddningstjänst):	112
Polis:	114 14
Kommunchef:	0224-361 19
Beredskapssamordnare:	0224-74 78 91

Sjukvårdsinformation

Giftinformationscentralen akut vid inträffade förgiftningstillbud:	112
Giftinformationscentralen i mindre brådskande fall – dygnet runt:	010-456 67 00
Sjukvårdsupplysningen	1177

Heby kommun
(logga)